

Josip Marn,

c. kr. profesor, predsednik „Matice Slovenske“

(Spisal A. Kalan.)

V narodih slavjanskih so večinoma duhovniki posebni ljubitelji, branitelji in utrjevalci narodovih pravic, svetinj in napredka.

Strossmayer.

Dom in Svet« prinaša danes svojim čitateljem podobo slovenskega veljaka, ki je po svojem književnem delovanju znan slovenskemu svetu že nad štirideset let. Vsakdo pozna

po imenu prof. Marna, predsednika »Matice Slovenske«, moža bistrega uma in blagega srca, moža, ki se je oživil za slovstveno delo v oni dōbi, ko se je pričel duševni prepород slovenskega naroda.

Prof. Josip Marn, rojen v Štangi dné 13. marca leta 1832., šolal se je v Ljubljani, bil je gojenec Alojzjeviški ter je bil v vseh šolah vedno med prvimi odličnjaki. Pisati je jel že leta 1849. v II. tečaju »Vedeža« in v »Zgodnji Danici«. L. 1848. je namreč vzbudilo Slovence iz stoletnega duševnega spanja. Cesar Ferdinand je dal dné 15. marca svojim državljanom ustavo, in tedaj se je pričela tudi slo-

vanskim narodom v Avstriji nova dōba. Narodi so se jeli zavedati svojih pravic in so hoteli biti sami gospodarji na svoji zemlji. Prenavljati in prestvarjati so jeli v narodnem duhu razne strani javnega življenja: urade, sodišča in posebno učiteljišča. V Ljubljani so se zbirali šolski ravnatelji in učitelji ter se posvetovali o slovenskem nauku, o napravi slovenskega vseučilišča. V Gorici je bila že napovedana slovenska šola v dveh tečajih, in v Ljubljani se je ponudil J. Irkič, da hoče za višje razrede vsak teden trikrat razlagati slovenščino; tedaj se je oglasil tudi Metelko, učitelj slovenskega jezikoslovstva, da hoče razširiti nauk o slovenskem jeziku ter ga dovrševati v dveh tečajih. Isti čas je v Celovcu pričel Anton Janežič učiti slovenščino z dovoljenjem ministrovim. — To novo življenje med Slovenci je vzbudilo zlasti